

Temat: Wspólne pismo w sprawie proponowanych jednolitych zasobów własnych z tytułu nieodebranych odpadów elektronicznych

Do: Piotra Serafina, komisarza ds. budżetu, ambasadora Søren Jacobsena

Do wiadomości: Jessika Roswall, komisarz ds. środowiska

Szanowny Panie Komisarzu Serafin, Szanowny Panie Ambasadorze Søren Jacobsen,

branża sprzętu elektrycznego i elektronicznego (EEE) zdecydowanie popiera działania UE na rzecz osiągnięcia ambitnych celów w zakresie ochrony klimatu i środowiska, przyczyniając się w znacznym stopniu do oszczędzania energii, zasobów i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Chociaż popieramy wysiłki UE na rzecz ustanowienia odpowiednich ram prawnych w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zwracamy się do Państwa z **głębokim zaniepokojeniem w związku z proponowanym jednolitym zasobem własnym w wysokości 2 EUR/kg za nieodebrane odpady elektroniczne w ramach wieloletnich ram finansowych (WRF)**, czyli długoterminowego budżetu UE. Planowana inicjatywa stanowi nieadekwatną odpowiedź na cele UE w zakresie zbiórki odpadów elektronicznych i wymaga pilnej korekty, aby skutecznie promować ochronę środowiska.

Uważamy, że środek ten jest nieprzemyśłany i grozi znacznym rozdrobnieniem rynku oraz nadmiernymi obciążeniami finansowymi i administracyjnymi, a jednocześnie nie jest poparty solidnymi, zharmonizowanymi danymi. Solidne, niepodważalne dane są podstawowym wymogiem prawnym dla każdej opłaty finansowej.

Podsumowując, niedociągnięcia te grożą **znacznym osłabieniem konkurencyjności sektora**, która jest kluczowym elementem prosperującej europejskiej gospodarki o obiegu zamkniętym. Wzywamy decydentów do ponownego rozważenia tego podejścia i sugerujemy, że bardziej konstruktywną i skuteczną drogą jest dostosowanie istniejących ram regulacyjnych.

Obecne przepisy dotyczące odpadów elektronicznych w UE są określone w dyrektywie w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE). Przepisy te nakładają na producentów obowiązek finansowania zbierania, przetwarzania i bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania odpadów elektronicznych. Określają one również krajowe cele w zakresie zbierania oraz wymagania dotyczące recyklingu/odzysku odpadów w państwach członkowskich.

Chociaż dyrektywa stworzyła solidne podstawy, ma ona wyraźne ograniczenia: cele w zakresie zbiórki nie są osiągalne, egzekwowanie przepisów jest nierównomierne, a wiele podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów elektronicznych nie podlega odpowiednim regulacjom ani nie ponosi odpowiedzialności. Komisja Europejska planuje zmianę **dyrektywy WEEE w ramach aktu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym**, którego przyjęcie przewiduje się na koniec 2026 r. Jest to prawdziwa szansa na wzmocnienie systemu i zwiększenie zarówno ilości zebranych odpadów, jak i jakości recyklingu.

Zalecamy decydentom UE:

- Właściwie **egzekwować** istniejące przepisy i zaangażować wszystkie podmioty w całym łańcuchu wartości.
- Priorytetowo potraktować stworzenie **ram sprzyjających inwestycjom** w infrastrukturę i technologię recyklingu.
- Priorytetowo potraktować **standaryzację danych** w państwach członkowskich i zreformować system gromadzenia danych statystycznych Eurostatu.

- Obliczać **wskaźnik (cel) zbiórki** w oparciu o wiarygodne dane, uwzględniające różne okresy użytkowania lub ilość odpadów możliwych do zebrania. Podejmowali działania mające na celu upublicznienie informacji o ilości wytwarzanych odpadów WEEE.
- Skupienie się na nadchodzącej zmianie przepisów dotyczących WEEE w ramach **aktu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym**, ponieważ stanowi ona prawdziwą okazję do ponownego przemyślenia zasady **rozszerzonej odpowiedzialności producenta** w oparciu o zasadę „wszystkich podmiotów”. W tym kontekście producenci i wytwórcy przedstawili zestaw kluczowych wyzwań wraz z proponowanymi rozwiązaniami¹, które powinny służyć jako podstawa do kształtowania silniejszej i bardziej realnej gospodarki o obiegu zamkniętym w UE.
- Należy zapewnić, aby każda propozycja dotycząca instrumentów finansowych była poprzedzona kompleksową **oceną skutków**, która musi co najmniej jasno wykazać:
 - skuteczność w poprawie obiegu zamkniętego w sektorze i zbiórki WEEE;
 - znaczenie wysokości opłaty finansowej;
 - potrzeby nowego podejścia i modelu finansowania EPR angażującego wszystkie podmioty;
 - wymogu przeznaczenia środków z wszelkich proponowanych zasobów własnych na reinwestycję w istniejący system WEEE;
 - wpływ na gospodarkę europejską, konsumentów i przedsiębiorstwa.

Nasze obawy zostały **szczegółowo opisane w dokumencie załączonym poniżej**, w którym podkreślono znaczące negatywne skutki dla konsumentów, producentów, ekosystemu zarządzania odpadami elektronicznymi oraz ogólnej konkurencyjności Europy.

Jesteśmy głęboko przekonani, że proponowane zasoby własne byłyby nieskuteczne, sprzeczne z bieżącymi kluczowymi inicjatywami legislacyjnymi UE i mogłyby prowadzić do wyższych kosztów dla konsumentów i niesprawiedliwych środków zamiast poprawy zbiórki WEEE. W związku z tym **wzywamy Komisję Europejską do wycofania tej propozycji**.

Jesteśmy gotowi do współpracy z decydentami politycznymi i zainteresowanymi stronami w celu znalezienia prawdziwych rozwiązań, które doprowadzą do bardziej obiegu zamkniętego gospodarki bez nakładania kar na producentów i osłabiania bazy przemysłowej Europy.

Z poważaniem,

APPLiA, DIGITALEUROPE, EHI, EPTA, ERP, EucoLight, ITI, LightingEurope, Orgalim, WEEE Forum

¹ <https://www.digitaleurope.org/news/joint-industry-priorities-for-the-circular-economy-act/>

Załącznik

Niewiarygodne i niespójne dane uniemożliwiają sprawiedliwe wdrożenie

Uważamy, że proponowana opłata z tytułu zasobów własnych **opiera się na niskiej jakości danych**, a zatem ma znacznie słabe podstawy prawne i może zostać zakwestionowana pod względem prawnym.

Wszelkie nowe środki finansowe muszą opierać się na solidnych, spójnych i weryfikowalnych danych. Niestety, dane statystyczne, takie jak aktualne dane Eurostatu dotyczące recyklingu i wskaźników zbierania odpadów elektronicznych, są dalekie od wiarygodności, co potwierdza sama UE² i na co zwracają uwagę różne zainteresowane strony, w tym Forum WEEE³. Na przykład dane dotyczące niektórych państw członkowskich nie są weryfikowane i stanowią jedynie szacunki, pozbawione spójnej metodologii. Ta rozbieżność uniemożliwia sprawiedliwe wdrożenie zasobów własnych, narażając kraje lub producentów na kary oparte na błędnych lub nieporównywalnych wskaźnikach. Dane przedstawione przez Eurostat nie są zatem oparte na spójnej metodologii. W rezultacie dane **Eurostatu nie stanowią wystarczająco solidnej podstawy dla takiego podatku**.

Możemy tu dostrzec podobieństwo do opłaty w wysokości 0,80 EUR za kilogram niepoddanych recyklingowi odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, wprowadzonej w całej UE w 2021 r. W tym przypadku Europejski Trybunał Obrachunkowy zauważył, że dane przekazywane przez państwa członkowskie były często niespójne i niewiarygodne, co budziło obawy dotyczące sprawiedliwego wdrożenia i zgodności z przepisami.

Proponowana opłata za odpady elektroniczne ma tę samą zasadniczą wadę. Opiera się ona na obliczeniu „brakujących” odpadów elektronicznych, czyli różnicy między szacowaną ilością wytworzonych odpadów a ilością odpadów zebranych i przetworzonych. **Jednak rzeczywista ilość odpadów elektronicznych wytwarzanych przez konsumentów każdego roku jest zmienną nieznaną**, co sprawia, że wszelkie takie obliczenia są z natury niepewne i podatne na błędy.

Brakujące zebrane WEEE można koncepcyjnie opisać w następujący sposób:

Brakujące zebrane zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne $\Delta = A - B$

A: Ilość odpadów WEEE wytwarzanych rocznie przez konsumentów

B: Ilość odpadów WEEE zbieranych i przetwarzanych w państwie członkowskim (zgodnie z rocznymi sprawozdaniami wymaganymi w ramach systemów recyklingu).

Rozwiązanie tego równania nie jest możliwe, ponieważ wartość A jest nieznaną. W związku z tym opodatkowanie ma słabe podstawy prawne, a zatem jest nieuzasadnione i może zostać zaskarżone w sądzie.

Cel w zakresie zbiórki określony w dyrektywie WEEE **nie jest odpowiednim parametrem**, ponieważ jest obliczany jako procent produktów wprowadzonych do obrotu w ciągu ostatnich trzech lat. Nie jest on odpowiedni do tego celu, ponieważ jest to arbitralna konstrukcja prawna, która nie odzwierciedla dokładnie ilości odpadów elektronicznych wytworzonych w danym roku, ani nie uwzględnia w odpowiedni sposób szerokiej gamy kategorii produktów lub ich przewidywanego okresu

² Zob. „Akt w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym – trzy możliwe filary”, przedstawiony grupie ekspertów ds. gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zrównoważonej produkcji i konsumpcji w dniu 23 stycznia 2025 r.

³ Pismo (DG 21-10) wysłane pocztą elektroniczną do Antona Steurera, kierownika działu, Komisja Europejska, ESTAT.E.2, z dnia 2 września 2021 r.

użytkowania⁴. Zostało to potwierdzone przez służby DG ds. Środowiska Komisji Europejskiej.⁵ Cel zbiórki nie jest zatem odpowiednim parametrem do obliczania miary zasobów własnych z odpadów elektronicznych.

Podstawową wadą wniosku jest założenie, że nieodebrane odpady elektroniczne są równoznaczne z nieprawidłowo usuwanymi odpadami elektronicznymi. Pomija to znaczną część sprzętu elektronicznego, który jest eksportowany przed przekształceniem się w odpady lub pozostaje w rękach konsumentów. Konsumenci często gromadzą te urządzenia, zatrzymując je ze względów sentymentalnych, obaw o prywatność danych lub z zamiarem przyszłego wykorzystania lub naprawy. **Dopóki konsument nie zdecyduje się na wyrzucenie produktu, nie jest on prawnie uznawany za odpad.**

Dużą rolę odgrywa zachowanie konsumentów, a zwłaszcza praktyka przechowywania starych urządzeń elektronicznych w domu. Aby naprawdę poprawić wskaźniki zbiórki, należy skoncentrować się na zachętach dla konsumentów, które skłaniają ich do wyrzucania nieużywanych urządzeń, ponieważ ostateczna decyzja o przekształceniu produktu w WEEE należy do nich.

Niekorzystny wpływ na konkurencyjność przemysłu europejskiego

Propozycja wprowadzenia zasobów własnych z tytułu odpadów elektronicznych spowoduje znaczny i niekorzystny wzrost obciążeń podatkowych dla przedsiębiorstw europejskich. Środki te mogą **osłabić konkurencyjność przemysłową UE**, zwłaszcza w momencie, gdy wzmocnienie potencjału przemysłowego Europy jest priorytetem o kluczowym znaczeniu. Producenci ponoszą już odpowiedzialność finansową za cały cykl życia swoich produktów. Nałożenie dodatkowej opłaty grozi powstaniem fragmentarycznego krajobrazu przepisów krajowych i stawek podatkowych. Podobne problemy zaobserwowaliśmy już w przypadku krajowych podatków od tworzyw sztucznych, gdzie obciążenie spada bezpośrednio na przedsiębiorstwa.

Proponując ten nowy zasób własny, Komisja Europejska **ryzykuje zwiększenie fragmentacji**, przyznając państwom członkowskim większą swobodę w zakresie sposobu wdrażania zobowiązań finansowych związanych z ochroną środowiska i odpadami. Grozi to dalszym pogłębieniem regulacyjnej „mille-feuilles”, czyli nakładających się i rozbieżnych wymogów krajowych, w momencie gdy Komisja dąży do usprawnienia i harmonizacji obowiązków sprawozdawczych poprzez inicjatywy, takie jak **Omnibus dotyczący sprawozdawczości środowiskowej** (Q4 2025 r.), nadchodzącą rewizję nowych ram prawnych (Q2 2026 r.) oraz ustawy o gospodarce o obiegu zamkniętym (Q4 2026 r.), które mają również na celu rozwiązanie tej właśnie kwestii.

Wprowadzenie nowego środka fiskalnego, który pogłębia rozbieżności i zwiększa koszty przestrzegania przepisów, jest sprzeczne z tymi wysiłkami i ostatecznie podważa szersze cele UE dotyczące zwiększenia konkurencyjności i realizacji celów klimatycznych poprzez wykorzystanie istniejących instrumentów bez nakładania nowych obciążeń na przedsiębiorstwa lub konsumentów.

⁴ Zob. „[W kierunku bardziej znaczących i solidnych celów w zakresie gospodarowania użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym](#)”, Forum WEEE, 30 maja 2025 r.

⁵ Zob. „Akt w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym – trzy możliwe filary”, przedstawiony grupie ekspertów ds. gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zrównoważonej produkcji i konsumpcji w dniu 23 stycznia 2025 r.

Proponowane zasoby własne spowodują wzrost kosztów ponoszonych przez konsumentów i stworzą nadmierne obciążenia finansowe i administracyjne

Gospodarka odpadami elektronicznymi jest systemem o wysokim kosztach netto. Producenci już finansują⁶ te działania poprzez organizacje odpowiedzialności producentów (PRO), a koszty te są z kolei odzwierciedlane w cenach produktów dla konsumentów. Wprowadzenie dodatkowego środka finansowego spowoduje w praktyce nałożenie podatku konsumpcyjnego na podstawowe produkty elektroniczne i elektryczne, co nieproporcjonalnie obciąży konsumentów o niskiej sile nabywczej. Dodatkowe obciążenie dla konsumentów wyniesie od 9,25 EUR do 57,71 EUR na osobę (jak poniżej).

Source: EUROSTAT								
Estimated value, missing in EUROSTAT								
TIME	POM 2019 (t)	POM 2020 (t)	POM 2021 (t)	Av POM (t)	Col 2022 (t)	AV POM - Col 2022 (t)	Tax (€) (2,000 €/t)	Tax € per capita
GEO (Labels)								
Belgium	341.015	334.789	331.069	335.624	164.637	170.987	341.974.667	29,44
Bulgaria	89.130	87.184	109.781	95.365	101.054	5.689	-	-
Czechia	236.297	263.202	301.537	267.012	152.073	114.939	229.878.000	21,86
Denmark	207.043	228.890	250.861	228.931	70.712	158.219	316.438.667	53,88
Germany	2.590.244	2.847.928	3.096.159	2.844.776	901.058	1.943.718	3.867.436.667	46,70
Estonia	22.854	31.264	30.348	28.155	10.241	17.914	35.827.333	28,90
Ireland	112.042	124.354	150.803	129.066	66.018	63.048	126.096.667	24,46
Greece	166.618	171.792	219.800	186.070	69.915	116.155	232.310.000	22,21
Spain	868.909	1.004.711	1.033.192	968.937	416.162	552.775	1.105.550.667	23,28
France	2.094.364	2.179.743	2.473.422	2.249.176	959.675	1.289.501	2.579.002.667	37,88
Croatia	61.592	66.506	74.149	67.416	31.395	36.021	72.041.333	18,65
Italy	1.422.251	1.560.600	1.779.707	1.587.519	534.394	1.053.125	2.106.250.667	35,68
Cyprus	12.277	13.819	15.805	13.967	4.088	9.879	19.758.000	21,25
Latvia	27.591	28.293	29.939	28.608	19.932	8.676	17.351.333	9,25
Lithuania	39.484	42.006	50.824	44.105	21.618	22.487	44.973.333	16,03
Luxembourg	12.767	12.956	12.887	12.870	5.804	7.066	14.132.000	21,90
Hungary	238.893	242.838	259.136	246.956	94.140	152.816	305.631.333	31,80
Malta	11.666	10.852	11.004	11.174	3.010	8.164	16.328.000	31,39
Netherlands	629.363	735.844	755.950	707.052	199.470	507.582	1.015.164.667	57,71
Austria	237.652	270.725	311.535	273.304	136.852	136.452	272.904.000	30,39
Poland	791.807	1.034.450	1.202.660	1.009.639	539.252	470.387	940.774.000	25,50
Portugal	203.921	212.310	230.432	215.554	56.090	159.464	318.928.667	30,60
Romania	289.735	309.047	365.050	321.277	160.011	161.266	322.532.667	16,94
Slovenia	41.919	44.298	54.438	46.885	15.462	31.423	62.846.000	29,82
Slovakia	80.965	85.476	90.270	85.570	56.482	29.088	58.176.667	10,70
Finland	126.577	159.204	157.679	147.820	77.483	70.337	140.674.000	25,35
Sweden	257.026	299.493	338.075	298.198	150.806	147.392	294.784.000	28,20

Proponowany środek dotyczący zasobów własnych stanowi **dodatkowe obciążenie finansowe dla producentów, którzy już wypełniają swoje obowiązki dotyczące całego cyklu życia swoich produktów** zgodnie z dyrektywą 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE). Ujęcie tego nowego środka jako finansowej przeszkody dla państw członkowskich, która prawdopodobnie zostałaby przeniesiona na podmioty gospodarcze, może **zniechęcić do kluczowych inwestycji** w infrastrukturę gospodarki odpadami, zamiast zachęcać do usprawnienia zbiórki odpadów lub wprowadzenia środków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym.^{7 8 9}

⁶ W badaniu wspierającym ocenę dyrektywy 2012/19/UE w sprawie WEEE z maja 2024 r. opisano wyzwania związane z interpretacją opłat EPR (zob. strony 178–183). W 2020 r. zebrano selektywnie 4,7 mln ton odpadów. W badaniu stwierdzono, że średnie opłaty EPR wynoszą od 100 do 250 EUR/t (2013–2016), na podstawie statystyk z Austrii, Belgii, Francji, Grecji, Irlandii, Holandii, Polski i Portugalii (strona 181). Maksymalna łączna szacunkowa kwota opłat EPR wynosi zatem 1,175 mld EUR (minimum 470 000 000 EUR).

⁷ W przypadku podatku od tworzyw sztucznych niektóre państwa członkowskie postanowiły nie przenosić tego podatku na producentów.

⁸ Jednolita stawka podatku w wysokości 2 EUR/kg nakładana na każde państwo członkowskie jest niesprawiedliwa dla krajów o niskich dochodach.

⁹ Każdy, kto zbiera jeden element WEEE, wie, że może go sprzedać producentom lub ich organizacjom PRO za 1,99 EUR/kg, mając świadomość, że w przeciwnym razie producenci musieliby zapłacić karę w wysokości 2 EUR/kg. Na przykład we Włoszech spowoduje to dziesięciokrotny wzrost kosztów zarządzania WEEE, którego ciężar poniosą konsumenci.

Środki własne oparte na nieodebranych odpadach elektronicznych są zasadniczo niezgodne z celami gospodarki o obiegu zamkniętym, ponieważ nie zachęcają do zapobiegania powstawaniu odpadów. Myślenie w kategoriach obiegu zamkniętego zachęca ludzi do używania, naprawiania lub odnawiania swoich produktów przez dłuższy czas, zamiast ich wyrzucania. Niniejszy wniosek dotyczący środków własnych nie jest zgodny z takim podejściem.

Środek ten **znacznie utrudni obsługę administracyjną**. Zarówno państwa członkowskie, jak i przemysł będą ponosić znaczne obciążenia związane z raportowaniem w zakresie obliczania i śledzenia ilości nieodebranych odpadów elektronicznych. Komisja nie przedstawiła żadnych dowodów, takich jak ocena skutków, uzasadniających koszty administracyjne związane z tym nowym systemem. Przekierowanie cennych zasobów na ten biurokratyczny proces odwróci uwagę od rzeczywistych działań na rzecz poprawy zbiórki i recyklingu.

Znaczne ryzyko przekierowania środków finansowych z inicjatyw dotyczących obiegu zamkniętego

Proponowany środek dotyczący zasobów własnych stwarza ryzyko, że **wygenerowane dochody nie zostaną ponownie zainwestowane** w systemy zbiórki, sprawozdawczości lub recyklingu ani w same działania związane z obiegiem zamkniętym, ale zostaną przekierowane na ogólne potrzeby budżetowe UE. Takie finansowanie krzyżowe głęboko podważa wiarygodność sektorowych podatków środowiskowych i może zagrozić długoterminowej rentowności gospodarowania odpadami elektronicznymi oraz postępom w realizacji celów gospodarki o obiegu zamkniętym. Wydaje się, że głównym celem tego wniosku jest generowanie dochodów dla ogólnego budżetu UE, a nie merytoryczna polityka środowiskowa.

Takie podejście może generować **niepożądane bodźce, osłabiające skuteczność polityki środowiskowej**. Jeśli środki finansowe pochodzące z gospodarowania odpadami elektronicznymi zostaną skierowane do sektorów niezwiązanych z tą dziedziną, polityka ta straci swoją legitymację środowiskową i stanie się obciążeniem finansowym bez wyraźnych korzyści ekologicznych.

Chociaż koszty te są przedstawiane jako opłata nakładana na państwa członkowskie, **prawdopodobnie zostaną one przeniesione na podmioty gospodarcze**. Grozi to przekierowaniem środków z bardzo potrzebnych inwestycji w infrastrukturę gospodarowania odpadami, systemy zbiórki i inicjatywy związane z gospodarką o obiegu zamkniętym, czyli właśnie z obszarów, które ta polityka ma na celu poprawić.

APPLiA, DIGITALEUROPE, EHI, EPTA, ERP, EucoLight, ITI, LightingEurope, Orgalim, WEEE Forum

